

VFU-uppgift historia inom UVK 4 ht 2014.

Enligt gymnasieskolans ämnesplan ska historieundervisningen ge eleven möjlighet ”att utveckla sin historiska bildning och förmåga att använda historia som en referensram för att förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden”. Historien, berättelsen om det förflutna som vi möter i böcker, filmer och andra media – och under skolans historielektioner – hänger alltså på något sätt ihop med vårt liv här och nu.

En liknande tanke uttrycks i grundskolans kursplan, där man kan läsa att historieundervisningen ska utveckla elevernas ”förståelse för hur historiska berättelser används i samhället och i vardagslivet. Därigenom ska eleverna få olika perspektiv på sina egna och andras identiteter, värderingar och föreställningar”.

Kan vi som lärare också bedöma om eleverna har utvecklat en sådan förståelse och förmåga? Vi kan förstås fråga oss om vi ska (eller måste) göra det. Det finns inte något kunskapskrav som entydigt binder samman historielektionernas innehåll och elevens eget användande av historien i vardagen. Men enligt kunskapskraven för grundskolans årskurs 9 ska eleven kunna resonera kring ”hur skilda föreställningar om det förflutna kan leda till olika uppfattningar i nutiden, och vilka konsekvenser det kan få”. I gymnasieskolans Historia 1b är ett kunskapskrav att eleven ska kunna ”ge exempel på olika sätt att använda historia” och värdera ”deras betydelse för nutida skeenden och händelser”. I båda fallen är det tänkbart att skapa en uppgift som utgår från elevens egna föreställningar och egen användning av historia. På så sätt kan man också understryka historiens ständiga närvaro i elevens livsvärld. Historia är inte något som bara hör hemma i skolans eller böckernas värld, något man betraktar utifrån (om man är intresserad) eller helt struntar i (om man är ointresserad). Historia handlar inte om dem som levde för länge sedan. Historia berör oss alla, här och nu.

Fredrik Alvé, SO-lärare (4-9) och universitetsadjunkt i Malmö, publicerade 2011 en licentiatuppsats där han analyserar elevsvar på uppgifter som anslöt till de syften och de strävansmål som gällde i 1994 års kursplan för historia i grundskolan, också formuleringen att ”ämnet historia utvecklar kunskaper som gör det möjligt att se sig själv och företeelser i nutiden som led i ett historiskt skeende”. Uppgifterna, totalt sju stycken, berörde alla temat *migration* till och från Sverige genom tiderna. Flera av uppgifterna var medvetet utformade för att knyta ihop det förflutna och nutiden, men en av dem – uppgift 6 – relaterade också direkt till eleven själv:

”Beskriv hur ditt liv påverkats av Sveriges migrationshistoria från vikingatid till idag.”

Den typen av frågor är i och för sig inte ovanliga i historieundervisningen. Vad som kanske är mer ovanligt är att svaret inte utgör en utgångspunkt för ett fördjupat studium av migrationshistoria. Alvé utnyttjar istället elevsvaret som ett underlag för att bedöma måluppfyllnad. Elevens högst personliga svar blir alltså en vittnesbörd om elevens historiska kunskap.

Vad din egen bedömningsuppgift i historia ska handla om har du nog räknat ut vid det här laget: Med utgångspunkt i Alvéns planering och hans ambition att fånga upp elevens insikt om att historien – också skolhistorien – står i direkt förbindelse med allas våra vardagsliv ska du formulera och bedöma en liknande uppgift. Oavsett vad du undervisar om under din VFU kan samma fråga alltid ställas:

”Beskriv hur ditt liv påverkats av ... från ... till idag”.

Fredrik Alvéns licentiatuppsats blir en självklar utgångspunkt. Den finns tillgänglig på nätet: http://www.hist.lu.se/fihd/publikationer/historiemedvetande_pa_prov.pdf

Uppgift 6 hittar du på sid 246. Bedömningsmatrisen finns på sid 61. Analysen av elevsvaren för uppgift 6 finns i kapitel 10, sid 165-176. För att få en tydligare bild av Alvéns tänkande kan du med fördel också läsa kapitel 3, särskilt avsnitten 3:2 (sid 23-30) och 3:6 (sid 40-43).

Din uppgift kan du placera in i undervisningen på olika sätt. Den kan vara en av flera frågor i ett traditionellt skriftligt prov, men den kan också besvaras av eleverna under en lektion, skilt från andra examinationsuppgifter.

När eleverna fullgjort uppgiften ska du förstås bedöma deras svar, där Alvéns matris kan vara en utgångspunkt i bedömningen. Du redovisar sedan arbetet genom att i skriftlig form samla

- elevuppgiften
- en sammanställning av de bedömda elevresultaten, tillsammans med den bedömningsmatris du använt (du kan använda Alvéns matris men du kan också revidera/justera den)
- exempel på elevsvar och hur du resonerat kring bedömningen, och slutligen
- en jämförelse mellan å ena sidan dina elevsvar och dina erfarenheter av utmaningar och svårigheter vid bedömningen, å andra sidan Alvéns redovisning av detsamma.

Som framgår av Alvéns text är han också ute efter att klargöra provuppgifternas reliabilitet, alltså om det finns förutsättningar för en likvärdig bedömning. Han har därför låtit medbedömarna ta del av uppgifterna och undersökt skillnaden i bedömning mellan olika lärare. Det är inget som du måste göra, men *om* både du och din vfu-lärare oberoende av varandra bedömer uppgiften är det förstås intressant om du redovisar graden av samstämmighet!

Din skriftliga avrapportering kommer gissningsvis att följa ungefär samma form som Alvéns kapitel 10, och därmed också gissningsvis bli ungefär lika omfattande: 5-6 sidor.

Har du frågor kring uppgiften så mailar du: kg.hammarlund@hh.se